

[Ole Bjørn Kraft.]

gennemføre en saadan Forfatningsændring. Den er et Led i, en nødvendig Side af det, som maa gøres; men der er lige saa væsentlige andre Sider, som man burde interessere sig lige saa levende for.

Det væsentlige for mig er den Kendsgerning, at saaledes som den nuværende Rigsdag vælges og sammensættes, er den ikke et tilstrækkeligt Redskab til at løse Tidens Spørgsmaal. Alle ved eller burde have gjort sig klart, at naar vi nu har behandlet en lang Række vigtige økonomiske og erhvervsmæssige Problemer, har vi ikke kunnet gøre det alene, saa har vi under Behandlingen af de Sager inddraget Kræfter udefra, Sagkundskab udefra. Vi har i vore Beslutninger i en lang Række Tilfælde været afhængige af, hvorledes man uden for denne Sal og uden for Landstingssalen stillede sig til de økonomiske og erhvervsmæssige Problemer, som er oppe i Tiden. Vi har hjulpet os igennem det, vi har søgt at bøde paa en Mangel, som vi maatte erkende var til Stede; men det kan kun blive halvgjort Gerning, det kan kun blive utilfredsstillende, ogsaa derved, at der derigennem bliver udøvet skjult Magt og skjult Indflydelse, og derved, at vi maa indrømme for os selv, at mangfoldige af de Beslutninger, som er truffet i denne Sal, har vi kun formelt truffet, medens reelt andre Kræfter i høj Grad har været medvirkende dertil.

Det maa derfor aabent erkendes, at hele den sociale Udvikling, hele Samfundets forandrede Struktur, hele den mægtige Erhvervsopbygning, som finder Sted, nødvendiggør en Ændring i selve Forfatningens Form.

Der er for det danske Demokrati som for alle andre Demokratier i Verden kun to Udveje. Den ene Udvej er at lade Tingene gaa, saaledes som de er gaaet. Det vil medføre, i stigende Grad, at Indflydelsen flyttes bort fra Rigsdagen, bort fra Demokratiet, og lægges over i andre Hænder. Det vil medføre en stigende Bureaukratisme, en stigende Organisationsmagt. Den reelle Afgørelse vil glide mere og mere væk herfra og kun den formelle blive tilbage. Og saa er der den anden Udvej: at erkende, at Forfatningen bør være et Udtryk for Samfundets Struktur, som den skal repræsentere, og at tilføre Rigsdagen, tilføre Demokratiet de Kræfter, som alligevel ikke kan undværes, altsaa at inkorporere dem, gøre dem til et Led i selve Forfatningen.

Det er disse Synspunkter, som for mig er afgørende i Betragtningen af disse Spørgsmaal. Det er ikke alene det politiske Pro-

blem, som Regeringen ensidigt har hæftet sig ved og end ikke løst; thi det er jo rigtigt blevet sagt her, at den Vanskelighed, som nu bestaar med Hensyn til Handlekraft og Autoritet, kan meget hurtigt — meget hurtigere, end de Herrer maaske tror — springe frem, selv om vi havde afskaffet Landstinget.

Det ærede Medlem Hr. Jørgen Jørgensen nævnte K. U.s Program og fremdrog nogle Sider af det, idet han syntes at mene, at der var en Uoverensstemmelse til Stede mellem dette Program og den demokratiske Indstilling, som hersker i Det konservative Parti, det Ønske om at fastholde Folkestyret, som alle Medlemmer af Det konservative Parti deler. Dette K. U.-Program har udformet Retningslinierne paa Linie med de Synspunkter, som jeg har gjort gældende her i Dag. Det ønsker at skabe, saaledes som Regeringen siger, den ønsker at skabe det, en handlekraftig Regering, det ønsker at tilføre Rigsdagen gennem den korporative Tanke denne Sagkundskab, denne Medvirkning fra de Sider, som udøver en betydelig Indflydelse. Det ønsker at fastlægge Lovgivningsmagts Arbejdsomraade for at skabe en sikker Balance mellem Regeringsmagt og Repræsentation. Det har aldrig været Folkestyrets eller Demokratiets Mening, at Lovgivningsmagten skulde regere. Den regerer igennem sin Regering, den skal ikke selv regere, den skal reagere.

Men det ærede Medlem Hr. Jørgen Jørgensen behøver ikke at nære nogen som helst demokratisk Frygt for dette Program; thi han burde have lagt Mærke til, at der til dette Forfatningsprogram er knyttet Spørgsmaalet om Referendum, hvorigennem man altsaa giver en Adgang direkte for Folket til at træffe afgørende Beslutninger med Hensyn til de væsentlige Spørgsmaal, som ligger for.

Alt dette burde Regeringen selv have overvejet, men den har efter min Opfattelse taget alt for let paa Sagen. Den har rent taktisk, personindstillet, agitationsmæssigt indstillet, arbejdet med Spørgsmaalet, den har ikke engang løst det Problem, som den selv vilde stille sig, den har, med andre Ord, kun gentaget sig selv fra en Tid, som ikke længere har nogen Interesse. Derfor er jeg tilfreds med at kunne afvise dette Forslag og tilfreds med, at mit Partis Repræsentanter i Udvalget har stillet Forslag om, at denne Sag bliver taget op til en virkelig gennemgribende Undersøgelse. Vi kan ikke løse den paa den anden Maade end ved virkelig at søge at frigøre os for de Betragtninger, som hører en Tid til, som er